

νητικά οι Σπανιόλοι στους πρόδρομους της λεφτε-
ριας των Κάτω Χωρών.

Σήμερα είμαστε δύο, ξέριο θά βρεθούμε τρεις,
μεθάριο περισσότεροι: το Μουσικό μας παλάτι θ' α-
ρχίσω ν' ανεβαίνω λαμπερόχρωμο και κρουσταλένιο,
οι άνδρες και οι τυφλοί θά περάσουνε, τὸ ξέριω, α-
διάφοροι κι ασυγκίνητοι, ὅπως περνᾶνε μπρὸς κι ἀπὸ
τὸ παλάτι: τὸ μισοχτισμένο τῆς Ποίησής μας. Τί
μᾶς νοιάζει; ὅμως ἐμᾶς; Ὁ Τεχνίτης εἶναι σὰν τὸν
ἥλιο: σκορπᾶει τίς ἀχτίδες του καὶ στοὺς κάμπους
καὶ στοὺς δρόμους καὶ στοὺς βούρκοις, ἀδιαφορών-
τας ἂν οἱ βάρβαροι βγαίνουνε νὰ τοὺς ζεστάνουνε ἢ
χώνουνται πὺθ βαθὰ στὸ βούρκο μὴν τοὺς κάψουνε.

Ἐξω ἀπὸ ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ Βάρβογλη εἶναι
σπουδαῖο καὶ γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ Ὁδείου μας. Σὲ
πολλὰ κάνει περιττὴ τὴ μελέτη μου γιὰ τὸ ζήτημα
ἀπὸ τὸ τόσο ζουμερὰ σὲ λίγα λόγια μᾶς λέει τίς ἰδέες
του.

Ὅσο γιὰ τὴν ὄρχηστρα, θαρρῶ πὸς δὲ φταίει
καὶ τόσο πολὺ τ' Ὁδεῖο. Κατὰ τὸν κανονισμό του
τουλάχιστο διδάσκονται τὰ κυριώτερα ὄργανα ὄρ-
χήστρας στ' Ὁδεῖο: τώρα ἂ δὲν παρουσιάζονται
μαθητὲς γιὰ τ' ἀπαιτούμενα λαλούμενα, δὲ φταίει
τ' Ὁδεῖο: αἰτία εἶναι ἡ ἔλλειψη κάθε μουσικῆς κί-
νησης (ὄρχηστρες, ὄπερα κτλ.), πὸς κάνει ἐκείνον
πὸς θέλεε νὰ μάθῃ ἕνα σπάνιο λαλούμενο νὰ συλ-
λογιστῇ πὸς στὴν Ἑλλάδα θά τοῦ εἶναι ἀδύνατο
νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Ἦθελα πολὺ νὰ ξέρω ἂν τὸ ἀνέκδοτο τοῦ μα-
θητῆ πὸς ἔκανε τὸν κόρορα στὸ Μακάριο χορὸ τοῦ
Σὲν-Σαὲνς τοῦ τὸ δηγήθηκε κανένας ἄλλος ἢ ὁ ἴδιος
ὁ Βάρβογλης βρισκότανε στὴ σάλα τοῦ Ὁδείου
ἀπτήκοος μάρτυρας. Ἐφκουμε νὰ εἶναι τὸ πρῶτο
γιὰ νὰ μοῦ μὲν ἔστωντας καὶ μιὰ μικρὴ ἀφιβολία,
γιατὶ τῆ στιγμῆ πὸς ὁ Βάρβογλης τ' ἄκουσε μὲ τ'
ἀφτιά του, ὅλες οἱ μελέτες κ' οἱ συζήτησες γιὰ τ'
Ὁδεῖο πᾶθουνε: μπρὸς σὲ μιὰ τέτοια τρομερὴ ἀμου-
σικότη, ἀηδέστατη ἀφιλοκαλία, ἀσέβεια καὶ γελοιο-
δέστατο νυλεταντισμὸ, δὲ βρίσκει κανεὶς ἄλλο νὰ
πῆ παρά πὸς τ' Ὁδεῖο μᾶς τὰ φέρτωσε στὸν πε-
τεινὸ.

Σὲ κάτι δὲ θά συμφωνήσω μὲ τὸ Βάρβογλη: Τὸ
Μάντζαρο δὲ θά τὸν ἐθαῖξαι στὴν ἴδια σειρὰ μὲ τὸ
Σαμάρα. (Ὁ Μάντζαρος!) ὅσο κι ἂν εἶτανε ἐλότεια
Ἰταλὸς στὴν τεχντροπία, πᾶσισε τουλάχιστο νὰ
γράψῃ καὶ σ' Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ γιὰ Ἑλληνικὸ
κοινὸ τὸ ἴδιο κι ἀκόμα πιότερο ὁ Καρέρης κι ὁ Ἐυν-

1) Συμφωνῶτατος πὸς ὁ Μάντζαρος μεγαλοφυΐα δὲν εἶ-
τανε, ἀκόμα λιγότερο Μεγάλος Ρωμῖος μουσικός. Νὰ μὴν
ξεγνᾶμε ὅμως πὸς τουλάχιστο κι ἀπὸ τὸς ἔνοιωσε πὸς μὲ
ψεύτικη γλῶσσα τέχνη δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ μελοποίησε τοῦ
Σολωμοῦ τὸν ὕμνο κι ὄχι κανένα δασκάλικο. Τὸ Μάντζαρο
πακίσασε νὰ τὸν ἀνεβάσουμε σὲ περιωπῆ μεγάλου Ρωμῖου
μουσικοῦ, μὲ τὰ λόγια ὅμως καὶ τίποτε ἄλλο: πὸς εἶναι
μιὰ κριτικὴ ἐκδοσὴ τῶν ἔργων του; πὸς ἔχτελοῦνε κάτι
δικό του ἔξω ἀπὸ τίς δύο στροφὲς τοῦ ὕμνου;

τας. Ὁ Σαμάρας ὅμως δὲν εἶναι Ρωμῖος, πὸς γρά-
φει ἐπιηρεασμένος ἔστωντας κι ἐλότεια ἀπὸ τὴ μιὰ
ἢ τὴν ἄλλη μουσικὴ σχολή, παρὰ εἶναι μουσικός
ξένος πὸς γράφει ξένη μουσικὴ σὲ γλῶσσα ξένη καὶ
γιὰ κοινὸ ξένο. Τὸν Παράσκο ἢ τὸ Σούτσο, ὅσο κι
ἂν εἶναι βουτηγμένοι στὶς γλύκες τοῦ Γαλλικοῦ ρω-
μαντισμοῦ, θά τοὺς λογαριάσουμε Ρωμῖους, Ρωμῖους
στενοκέφαλους, σκολαστικούς, ξενομιμητάδες, τέλος
πάντων Ἑλληνας, μὰ μ' ὄλ' ἀπὸ τὰ Ρωμῖους πὸς θά
τοὺς δώκουμε θέση (ἔστωντας καὶ πολὺ ἀσκημῆ)
στὴν Ἑλληνικὴ ποίηση, ἐκεῖ πὸς τὸ Jean Moreas
μόνο Γάλλο ποιητῆ θά τονὲ λογαριάσουμε, πὸς, ὅσο
μεγάλος κι ἂν εἶναι, μὲ τὴν Ἑλληνικὴ ποίηση δὲν
ἔχει νὰ πάρῃ καὶ νὰ δώσῃ τίποτις. 2)

Τελιώνοντας, ἀπαντῶ στὸ Βάρβογλη: Κανένα
ἰδιωτικὸ λόγο δὲν εἶχα νὰ μὴ δεχτῶ τὴ θέση καθη-
γητῆ τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, εἶχα μάλιστα ἀρκετοὺς
γιὰ νὰ τὴ δεχτῶ. Ὁ μόνος λόγος πὸς δὲν ἐδέ-
χτηκα εἶτανε ὄχι πὰς τὸ προαίτημα παρὰ ἡ βε-
βαιότητα πὸς δὲ θὰ εἶχα ἀπόλυτη λευτεριά στὴ
δουλιὰ μου, ἀφοῦ ὁ κ. Νάζος, ὄχι μόνον δὲν ἐνοοῦσε
νὰ μοῦ ὑποσκηθῆ μὲ σὺβόλαιο τὸν ὄρο τῆς ἀπόλυ-
της λευτεριάς μου στὴν κριτικὴ καὶ δημιουργικὴ μου
ἐργασία ἔξω ἀπὸ τ' Ὁδεῖο, παρὰ μοῦ διαίρουσε τὰ
ποιήματα τοῦ Παλαμᾶ σὲ φυσιολογικὰ καὶ δὲ θυ-
μοῦμαι πὰς καὶ τί ἄλλο καὶ μοῦ ἔλεγε, ἀπάνω-
κάτω, πὸς ἀπὸ τὰ μὲν μπορῶ νὰ συνθέτω, ἀπὸ τὰ
δὲ ὄχι.

Γιὰ νὰ εἶμαστε ὅμως δίκαιοι, πρέπει νὰ τονίσω
πὸς, κατὰ τὴ γνώμη μου, ὁ κύριος Νάζος δὲν μπο-
ροῦσε νὰ φερθῆ ἄλλιως. Τῆ στιγμῆ πὸς ὁ κ. Νάζος
δὲ μοῦ περιόριζε τὴ δημιουργικὴ μου ἐργασία, θά
μοῦ τὴν περιόριζαν ὁ δεινὰ ἢ ὁ τάδε Μεγάλος, πε-
ριόριζοντας καὶ τὸν κ. Νάζος: τῆ στιγμῆ πὸς ὁ Με-
γάλος εἶχε ἄλλο τὸ νοῦ του, θά μᾶς περιόριζε καὶ
τοὺς τρεῖς καμιά ἐφημερίδα: δὲ φελοῦσε ἡ ἐφημε-
ρίδα; ἔχει ὁ Θεός, ὁ Μιστριώτης κ' ἡ φοιτηταριά.

Ὅτα σκεφτῆ κανεὶς πὸς εἶχε τὸ θράσος κά-
ποιος, λεγόμενος ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, νὰ φοβε-
ρίσῃ ἘΝΑΝ Παλαμᾶ, δὲν μπορεῖ κανεὶς μὲ κανένα
τρόπο νὰ κατηγορήσῃ τὸν κ. Νάζο πὸς σὰν τίμιος
ἄνθρωπος ἀφοῦ ὁ ἴδιος μοῦ πρότεινε θέση στ' Ὁ-
δεῖο, μοῦδωκε νὰ καταλάβω πὸς, ὅπως καὶ σὲ κάθε
ἄλλο ἴδρυμα στὸν Ἑλληνισμό, ἔτσι καὶ στ' Ὁδεῖο,

2) Θερῶ πὸς ὁ Βάρβογλης τὸ ἄρθρο τοῦ Συναδικοῦ
σὰν πολὺ ἀπτηρὰ τὸ κρίνει. Τὸ ἄρθρο ἀπὸ δὲν εἶτανε
κριτικὴ παρὰ ὑπεράσπιση τοῦ Ὁδείου, γι' ἀπὸ καὶ οἱ ἔ-
παινοι καὶ οἱ κατηγορίες του ὑπερβολικοί: πρέπει ὅμως νὰ
ἠμολογήσουμε πὸς ἴσια ἴσια γιὰ τὴ Μουσικὴ εἶχε πολὺ
πολύ σωστὲς ἰδέες, τὸν προορισμὸ καὶ τὸ σκοπὸ τοῦ Ὁδείου
τὸν ἐνοιωσε κατάβαθα κι ἀπάνω σ' ἔφτην ἔκρινε τ' Ὁ-
δεῖο. Ἐγὼ τουλάχιστο, πὸς τὴ μεγαλύτερη διακρίδα τὸ γῶ
νὰ διαβάξω Ἑλληνικὲς μουσικὲς (;) κριτικὲς (!;!);, ἔκανα
τὸ σταθρὸ μου σὰν εἶδα Ρωμῖος δημοσιογράφος νὰ μιλᾷ
τόσο σωστὰ κι ὄχι γελοῖα γιὰ μουσικὴ. Ὅλα σκετικὰ σ'
ἀπὸ τὸν τὸν κόσμο.

του αἰματώσανε, κοπήκνε τὰ γόντὰ του. Ἐφτα-
σε. Σηκῶνε τὸ μέτωπό του, μιὰ φωνὴ ἀτσαλένια
θριαμβοῦ ἀντιλαλεῖ τὸν ἀέρα καὶ ξετυλίξει τὴν κα-
τακόκκινη σημαία τῆς νίκης, τὴ βαμμένη μέσα στὸ
αἷμα τῆς καρδιάς του, κι ἀπλώνει τὸ μπράτσο του
καὶ χάνει τὴν ἰσορροπία καὶ γκρεμίζεται καὶ πέφτει
καὶ κατακυλᾷ σὰν πέτρα μέσα σὲ πηγάδι ἀδειανό.
Πόσο πένθιμο καὶ σιγανὸ εἶτανε τὸ ἀνέσασμα στὴν
κορφή καὶ πόσο χαρούμενο καὶ γοργὸ τὸ κατακύ-
λισμα στὸ μνήμα!

Κι ὁ Ὁρέστης σπαρτάριζε μέσα στὰ χέρια τῆς
μουσικῆς. Ναι, ναι: τώρα τὸ νοιώθει. Ἡ μουσικὴ
ἔλα τὰ ξέρι. Ὅλες τίς χαρὲς κι ὅλες τίς πίκρες.
Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ σκύψῃ στὸ στόμα ἑνὸς
φλάουτου ἢ ἑνὸς κορνέτου ἢ στὸ ἀδειανὸ μέρος τοῦ
βιολιοῦ ἀνάμεσα ἀπὸ τίς χορδὲς, χωρὶς νὰ ζαλιστεῖ.
Εἶναι σὰ νὰ σκύψῃς στὴν ἄρη ἑνὸς γκρεμοῦ. Ἐνὸς
μαύρου κι ἀπατου γκρεμοῦ ὅπου τυφοπεταρίζουνε
καὶ βραχνοσκύζουν σὰ νυχτερίδες οἱ κημηοί. Κ' ἡ
ψυχὴ κλειτὰ τὰ μάτια καὶ πέφτει μέσα, μὲ τὸ κε-
φάλι μπροστὰ—σὰ λαθωμένο, σὰ ζαλισμένο πουλί.

Θέ μου! Τώρα τοῦ μιλεῖ γιὰ τὴ Χρυσούλα. Γιὰ
τὴν ἀγάπη τῆς Χρυσούλας. Ἀκου! Μιὰ φλογέρα
στὰ τριανταφυλλῖνια πλάγια τοῦ βουνοῦ τὴν ὄρα

πὸς βασιλεύει ὁ ἥλιος καὶ λιγώνεται ἀπάνω στὰ
χωράφια ἀνάσκελα πεσμένη ἡ μέρα. Ἐνα φλοῖ-
σβιμα ἤρεμης καὶ μπλάβης θάλασσας ἀπάνω σὲ
ἄμμο ἀπὸ κόκκινα πετράδια. Ἀκου! ἄκου! Ἐνα
ἀθρόυβο ψιχάλισμα ἀπὸ ροδόφυλλα τὸ πρῶι-πρῶι
τὴν ὄρα πὸς βγαίνει ὁ ἥλιος...

Ὁω! τώρα μόνον ἐνοιωθε πόσο εἶτανε εὐτυχι-
σμένος ὅταν ἔμπαινε σπῆτι του κ' ἔκεινη καθότανε
στὸ παραθύρο καὶ τότε περίμενε καὶ κοκκίνιζε καὶ
τοῦ ἔπιανε καὶ τοῦ φιλοῦσε τὰ χέρια καὶ τοῦλεγε:
Ὁρέστη μου! Ὁρέστη μου!

Ἡ Χρυσούλα τώρα τοῦ φάνηκε σὰν κατιτὶ
ἀνέκφραστα ἀπαλό, γλυκὸ, ὑπεράνθρωπο. Ἡ ἀγάπη
τῆς—μιὰ ἀστροφεγγιὰ γεμάτη γαλήνια μυστήρια.
(Ἐπρεπε νὰ πεθάνει; ἔπρεπε νὰ πεθάνει, δύστυχη
Χρυσούλα, γιὰ νὰ νοιώσει ὁ Πολυαγαπημένος τὴν
ἀπαλοσύνη καὶ τὴ γλύκα σου. Ἐπρεπε νὰ σαπί-
σει, Χρυσούλα! Θέ μου! Ἐχε ἄραγε πὰς σαπίσει
ἡ Χρυσούλα κάτω στὸ χῶμα;)

Ὁ! τί τρέχει; Σπᾶ ἡ φλογέρα καὶ φουρτου-
νιάζει ἡ θάλασσα κ' ἡ σεμνὴ Αὐγούλα γίνηκε ξα-
διάντροπο Μεσημέρι. Τὰ τρομπόνια τώρα κ' οἱ σάλ-
πιγγες ἤχουν κι ἀλαλάζουν τὰ νταούλια καὶ τὸ
τέφι κ' οἱ καστανιέτες ρυθμίζουν ἕναν κόκκινο,

γιὰ κείνους πὸς ὑπερετάνε μέσα: «Lasciate ogni
speranza», ἀφήστε καθ' ἑλπίδα ἐλἐφτερης κι ἀνε-
ξάρτητης ἐργασίας καὶ πετάξτε κάθε ἰδανικὸ καὶ
κάθε καρδιοχτύπι στὰ σάπια τοῦ ἀδλακιοῦ! 3)

Χάρκοβο, 8 τ' Ἀπ Βασίλη 1910.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

3) Στὴν Ἑλλάδα θά κατέβω σ' ἕνα, τὸ πολὺ πολὺ
δὺο χρόνια, καὶ τῆ στιγμῆ πὸς τ' Ὁδεῖο δὲ μὲ βρεῖ ἄξιο
τοῦ ἢ ἐγὼ δὲν τὸ βρῶ ἄξιο μου, θά δουλέψω γιὰ λογαρια-
σμὸ μου κι ὅπως ἐγὼ λαχταρῶ δὲ θέλει κ' ἡ Ἀθήνα νὰ
μὲ ὑποστηρίξῃ; θά πάω κάπου ἄλλου στὴ Ρωμισσὴν; δὲ
σηκῶνε κ' ἡ Ρωμισσὴν πουθενὰ λευτεριά δημιουργίας καὶ
γνώμης; ἀφοῦ ἔκανα τὸ χρέος μου, ἔχει ὁ Θεός: ἕνας
μουσικός πὸς ξέρι τὴ δουλειὰ του μπορεῖ καὶ στὴν Ἀμε-
ρικὴ καὶ στὴ Ρουσία νὰ φάῃ ψωμί, δίχως νᾶχῃ ἀνάγκη νὰ
δέσῃ τὴ δημιουργία του ἢ τὴ γνώμη του, μὰ καὶ δίχως
ν' ἀρνηστῇ τὸν Ἑθνισμό του.

Βγαίνουνε σὲ λίγο

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

Ἐργο 4. Κομμάτια πιάνου. Πρῶτη σειρὰ
(Νυχτιάτικο, Πατινάδα) σ' ἕναν τόμο φράγκα 4.

Ἐργο 3. Ἀπὸ χῶρες καὶ χωριά Τρα-
γούδια γιὰ μιὰ φωνὴ μὲ πιάνο [γιὰ ἀφυλὴ
φωνή] Πρῶτη σειρὰ (Πατινάδα, ὁ ἥλιος λάμπει
πάλι, οἱ γειτόνοι μὴ μᾶς δοῦνε) σ' ἕναν τόμο
φράγκα 5.

[Γιὰ μεσαικὴ φωνή] Δέφτερη σειρὰ (ἀγα-
πιόνταν, ἡ Μπαγιαντέρα, οἱ δὺο διαλαλητάδες)
σ' ἕναν τόμο φράγκα 5.

Ὅλα μαζί φράγκα 12.

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (μὲ εἰκόνες τοῦ κ. Ν.
Λύτρα).

—Ἡ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (μὲ εἰκόνες
τῆς Κας Σοφίας Λασκαρίδη).

Τυπωθῆκε στὴ Λόντρα, σὲ διαλεχτὸ χαρτὶ καὶ εἶναι
καλλιτεχνικὰ δεμένο.

Πουλιέται στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» δρ. 3,50.

τζίγγανικο χορὸ.
Ἄ! εἶναι ἡ Νόρα! εἶναι ἡ Νόρα! Κ' εἶναι οἱ
ἄντρες κάτω ἀνάσκελα πεσμένοι στὰ τραπέζια.
Κ' εἶναι ἀποπάνω τῆς ἕνα κόκκινο ἄστρο, ἀπὸ
αἷμα. Κ' εἶναι τὸ μνήμα μὲ τίς βυσσινίες κουρτίνας
ὄρθο καὶ μεγάλο—τόσο μεγάλο πὸς μπορεῖ νὰ δε-
χτεῖ καὶ νὰ θάψῃ ὄλο τὸν κόσμο.

Εἶναι ἡ Γυναίκα πὸς παρᾷ ἀπάνω ἀπὸ τὰ κορ-
μιὰ καὶ σπᾶ καὶ σπᾶ. Σὲ νόμος φυτικὸς περνᾷ, σὰν
τρικυμῖα, σὰ Θεός. Καὶ γονατίζουμε καὶ λέμε:
—Ἐλεος! Ἐλεος! Εἴμαστε νέοι κ' ἔχομε ἔνειρα
καὶ πίσω ἀπὸ τὸ μέτωπό μας κόσμο ἀνθίζουν τόσο
ντελικάτοι ἀκόμα, πὸς ἂν τοὺς ἀγγίξῃς μόνον μόνον
θά φυλλοροήσουν καὶ δὲ θά δέσουνε κανένα ἀνθὲ—
κι ἄμα περάσει ἡ νιότη κι ἄμα καὶ Σὺ περάσεις
τί θά γενοῦμε ἐμεῖς μὲ τὰ πεσμένα φύλλα;

Ἐλεος! Λυπήσου τὰ νιάτα μας!
Κι Αὐτὴ χαμογελᾷ καὶ λέει:—Ὅλα τὰ τρο-
πόνια καὶ τὰ νταούλια καὶ τὰ τέφια ὑψώνουνε κο-
λόνηκα μπρούζινη τὸν ἀχρὸ καὶ φωνάζουνε: Δὲν
ὑπάρχει γλυκότερο αἷμα ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ ἐφηθικό!
Δὲν ὑπάρχει γλυκότερο αἷμα ἀπὸ τὸ αἷμα τὸ ἐφη-
θικό!

—Θέ μου! ἀναφώνουσε μέσα του ἕξαλλος ἀπὸ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ", ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ
Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10
Για το Εξωτερικό φρ. χρ. 12 1/2

Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες (3 δρ. την τριμηνία) συνδρομές.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ε δὲ στείλει μπροστά τη συνδρομή του.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

Τα παρασπόμενα φύλλα του Νουμά πουλιούνται στο γραφείο μας στη διπλή τιμή.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κιάσκια (Σύνταγμα, 'Ομόνοια 'Εθν. Τράπεζα 'Υπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχιάδρου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός υπόγειου Σιδηροδρόμου 'Ομόνοια), στο κιάσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεία), στα βιβλιοπωλεία 'Εστίας, Γ. Κολάρου και Σακέτιου (άντικρυ στη Βουλή).

Στην Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στα Πρακτορεία των 'Εφημερίδων, στον Πύργο στο βιβλιοπωλείο του κ. Κ. Βαρουξή.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Η λογοκρισία—Κράτος δπερέττας—Ο κ. Ρουσόπουλος—Οι προβιβασμοί—Τα Συντάγματα.

ΤΡΕΙΣ ημερίδες μοναχά βγήκανε την Τρίτη το πρωί η 'Ακρόπολη, ο 'Χρόνος και οι 'Αθήναι. Οι άλλες εμποδιστήκανε από το «Στρ. Σύνδεσμος». Δηλ. αρχίνασε, ο να λέμε, η λογοκρισία. Και γι' αυτό το καινούριο (Συνταγματικό!) φρούτο, πάλι ο καμαρωμένος μας ο τύπος φταίει.

Και νά, γιατί. Κάτι ζήτησε ο «Στρ. Σύνδεσμος» να μη δημοσιευτεί, γιατί, λέει, δὲ σφύρνε. Οι ημερίδες επιμένανε νὰν τὸ δημοσιεύουνε.

— Δὲ θὰ κυκλοφορήσει λοιπὸν τὸ φύλλο σας! τοὺς λέει ὁ «Σύνδεσμος».

— Δὲν τυπώνοματε κ' ἔμεις! τοὺ ἀποκρίνονται οἱ ημερίδες.

Καὶ δὲ βγήκανε τὴν Τρίτη. Τὴν Τετάρτη τὸ πρωὶ μᾶς βγήκανε ἄλλες φρέσκες φρέσκες καὶ καμαρωτὲς χωρὶς νὰ ποῦνε γρὺ γιὰ τὴ σθερική πού φάγαγε. Μὲ γειά τους!

— Ἀνάγκη εὐκρινείας! φωνάζει ὁ «Σύνδεσμος».

— Ἀνάγκη κυκλοφορίας! ἀπαντοῦν οἱ λεγόμενες.

Κ' ἔτσι βαδίζουν ἄλ' ἁρμονικώτατα.

τὸν τρώει ὁ 'Ορέστης, γιὰτὶ νᾶρθω; Γιατὶ νᾶρθω; Καὶ τὴν—τὴν ἔλα τὰ ὄργανα ξεψυχοῦνε καὶ λιγώνονται καὶ ἀνάμειξά τους μόνο τοῦ φλάουτου τὸ παράπονο γρικιέται. Κλαίει, παρκαπονιέται, μιλεῖ κ' ὕστερα σπακίναει, κ' ὕστερα ξαναρχίζει πάλι. Εἶναι σὰν τὴ βρύση τὴ σπακίναει πού στᾶζει. Εἶναι σὰν τὸ ρυάκι πού περνᾷ καὶ ἀπὸ ἄλλοις ῥοδαδάφνης καὶ κλάσει πού τὴ ἀφήνει τόσο γρήγορα. Εἶναι σὰν τὴ δύση πού ἀπαχαιρέτᾳ τὰ βουνὰ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς ἀποξεχάσει. Ὅχι! ὄχι! εἶναι σὰν τὸ θάνατο τῆς Χρυσούλας!—τῆς Χρυσούλας ἢ κανενὸς πουλιοῦ νιογέννητου καὶ λιγὸχρονοῦ πού πρὶν ἀκόμα βγάλει φτερά, στριγγιώνεται ἀπὸ καμιά μπόρα καὶ πεθαίνει στὴν ἔκρη τῶν κεραμιδιῶν;

Κ' ἔλεγε, ἔλεγε ἢ ψυχὴ τῆς Χρυσούλας ἀναστεναζόντας μέσῃ ἀπὸ τὸ φλάουτο:

— Μήτε τὸ φεγγάρι, μήτε ἢ Θάλασσα, μήτε τὰ λουλούδια μποροῦνε νὰ μὲ γιάνουν. Μόνο ὁ Θεὸς, Ἄγάπη μου, φιλώντας με. Ἐγὼ, 'Ορέστη μου, βάζω καὶ τὰ δὺό μου χεράκια ἀπάνω στὸ ξανθὸ κεφαλάκι τῆς Σπιγμῆς πού σὲ γνώρισα. Εὐλογῶ καὶ τὸ Θάνατο καὶ τὴν Ἀγάπη καὶ τὰ χέρια σου πού μὲ χαδέψανε καὶ τὰ χέρια σου πού μὲ σκο-

ΘΑ μᾶς ρωτήσετε τώρα— Καὶ τί ἀγαπούσατε νὰ κάμουν;

Σὺς ἀπαντοῦμε: Ἡ νὰ ὑποχωρήσουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ σὲ κείνο πού τοῦ; ζήτησε ὁ «Σύνδεσμος» ἢ, μὰ καὶ νομίσανε πὼς ἐπῆρε νᾶντισταθοῦνε, νὰ ἐπιμένουν ἴσασιν τὸ τέλος.

Μὴν ξεχνάτε πὼς ὑπάρχει καὶ «Συνδικάτο τοῦ τύπου». Μὴν ξεχνάτε ὅμως καὶ τᾶλλο, πὼς τὸ «Συνδικάτο» αὐτὸ ἔχει μοναχὰ ἐμπορικὸ σκοπὸ, ὄχι καὶ ἠθικὸ. Γιατὶ ἂν εἶχε καὶ ἠθικὸ σκοπὸ, ὁ «Στρ. Σύνδεσμος» δὲ θ' ἀποκοτούσε νὰ φοβθεῖ ἔτσι στὸν τύπο, ἀφοῦ θὰν τὴν ἔφερε πολυκαλὰ πὼς ὄχι μόνο μερικὲς κ' ὄχι μόνο τὴν Τρίτη, μὰ ὅλες οἱ φημερίδες τῆς Ἀθήνας θὰ ἐκκοιλοφούτανε νὰ μὴν τυπώνονται καὶ νὰ μὴν κυκλοφοροῦν ἴσασιν πού νὰ νοιώσει ὁ «Στρ. Σύνδεσμος» τὸ λάθος του καὶ νὰ πάει νὰν τοὺς ζητήσει συχώρεση.

Σ' ἓνα ὅμως Κράτος ὑπερέττας, δὲν μπορεῖ ὁ τύπος νὰ κάνει μοναδικὴ ἐξαιρέση.

ΤΗΣ Τρίτης ἢ Ἀκρόπολη προτείνει γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο τῆς «Γεωργίας τοῦ Ἐμπορίου» τὸν κ. Ὄθωνα Ρουσόπουλο. Ὅλα τὰ πινέματα πού τοῦ γράφει ἢ Ἀκρόπολη τὰ βρίσκουμε λιγώτερα ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, γιὰτὶ τὸ «Σωσιβιον τῶν νέων», ὅπως μπορεῖ ἀξιόλογα νὰ ὀνομαστῆ ἢ Ἐμπορικὴ καὶ Πημερηχανικὴ Ἀκαδημία του, εἶναι ὁ καλύτερος τίτλος πού μπορεῖ νὰ παρουσιάσει ἓνας Ὑπουργὸς γιὰ τὸ καινούριο Ὑπουργεῖο, ὅταν ἱδρυθεῖ.

ΘΑ μᾶς δώσουν τὴν ἄδεια οἱ κύριοι ἀξιωματικοὶ (μὰ καὶ μᾶς τὸ δηλώσανε οἱ ἴδιοι πὼς ὑπάρχει «Ἀνάγκη εὐκρινείας») νὰ ποῦμε δὺό λόγια γιὰ τοὺς καινούριους στρ. προβιβασμούς.

Μὰ καὶ τί νὰ ποῦμε;

Ἄς ποῦμε καλύτερα γιὰ τὰ Εὐρηνοδικεῖα πού καταργοῦνται καὶ γιὰ τόσους φτωχοὺς φαρμακίτες πού ρήγγονται στοὺς πέντε δρόμους γιὰ νὰ ξοικονομηθοῦνε μερικὲς ψωροχιλιᾶδες.

Ἀπὸ τὴ μιά μεριά τσιφουτίτικες οἰκονομίες κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη σπατάλες ἀνόητες—ἔτσι, νὰ ποῦμε, σὰν τὴν ἄμυαλη νοικοκυρὰ πού πεθαίνει τὰ παιδιὰ της στὴ νῆστεια γιὰ νὰ ξοικονομᾷ παραδᾶς γιὰ λούσα καὶ νὰ μπορεῖ νὰ ξεγελάει τὸν κόσμον.

Ὁ Τυπάλλος, πρὶν ἐπαναστατήσῃ, εἶχε προτείνει νὰ μὴ γίνονε γιὰ τρεῖς χρόνια καινούριοι προβιβασμοὶ στὸ Ναυτικὸ. Γιατὶ νὰ μὴν τὸν μιμηθεῖ καὶ ὁ κ. Ζορμπᾶς;

ΑΚΟΜΑ καὶ τούτο, μὲ τὴν ἄδεια πάντα τοῦ «Στρ. Σύνδεσμου»:

Ὅπως πάμε, σὲ λίγα χρόνια θὰ πάψουμε πιά νὰ λέμε «Πρῶτο Σύνταγμα πεζικοῦ» λ. γ. «Βα πεδινή πυροβοληχία» καὶ θὰ λέμε «Τὸ Σύνταγμα τῶν ἀνθρωπολογηχῶν», τὸ «Σύνταγμα τῶν ὑπολογηχῶν» κτλ.

τῶσανε... Ἀγάπη μου! — Θε μου! Θε μου! Πὼς ξεφανίζει ἔτσι δυνάτᾳ μπροστὰ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἢ μουσικὴ τὰ κρίματά μας! Πρέπει νὰ φύγω—καὶ πού νὰ φύγω νὰ κρυφθῶ νὰ μὴν ἀκούω; Ὅ, τι χλωμὸ καὶ ὀμορφο καὶ ντελικάτο μιλεῖ μου γιὰ σένα καὶ παρκαπονιέται μου. Γιατὶ τὴ σκότησες; Γιατὶ τὴ σκότησες; Τοῦ κάκου φωνάζω: Λουλούδι μου, πού γέρνει ἔτσι καὶ μιλεῖς μου καὶ παρκαπονιέσαι μου γιὰ Κεῖνη, ἐγὼ δὲν τὴ σκότησα. Κάποιος εἶναι ἀποπάνω μας καὶ σκοτώνει μᾶς ὅλους. Πότε μὲ τὴν ἀγάπη, πότε μὲ τὸ μαχαίρι, πότε μὲ τὴ μουσική, πότε μὲ τὸ φεγγάρι. Κάποιος εἶναι ἀποπάνω μας καὶ χιλιάδων λογίων σκοτώνει μᾶς, Λουλούδι μου. Μὰ τὸ ἄθωο, ἀνήξερο λουλούδι δὲν μπορεῖ νὰ νοιώσει τὸν πόνο ἔμεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅλο λυγίζει καὶ ὅλο φωνάζει μου κημπανίζοντας θλιμένο μέσα στὸν ἀέρα:

— Γιατὶ τὴ σκότησες; Γιατὶ τὴ σκότησες;

Τὴν ἐρχόμενη νύχτα, τ' ἀποξημερώματα, πετάχτηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του (μὴν εἶδε τὴ Χρυσούλα σ' ἔλεος του;) ντύθηκε, κατέθηκε τὴ σκάλα κ' εἶπε: Θέλω νὰ πεθάνω.

ΤΣΙΓΓΑΝΑ

Σὶν Κωστή Παλαμᾷ

Πυρὸς ἀέρας καὶ φεγγόβολος τραγῆρω σου, κορμὶ σὰ φλόγα λυγερὸ, ξεπεταχτὸ σὰ φίδι καὶ σὰν τοῦ πόντου τὸ μεθύσι πολυσάλετο, κ' ἐχίθη ἢ γέμνια σου σκληρὴ σὰ φονικὸ λεπίδι.

Ἀροσοσταλίδες ἀνθισες στὸ ἴδρον τὰγκάλιασμα, σὰν τοῦ κυμάτου τὸν ἀφρὸ σὲ κείνον σάρκα, κ' ὅλοι οἱ πόθοι μου σὰ σκληροὶ δειτοὶ σὰ κάτεργα στὸ ἰσχυρὸν σου τ' ἀπόσκεπτο λίκνον ἀρουξοβόλι

Σὰν ἓνα ἀδράχτι κορμαστὸ ἀπὸ μοῖρας δάχτυλο καὶ σὰ στρίφουλας χαλιωτῆς κ' ὀχτροὺς πάνω ἀπὸ χῶρες

ἀνεμικὴ, πρὸς τὴν θία διάβηκες καὶ χλωμάσσαν στῶν ματιῶν σου τὰ δροῦσινα, σπῆς ματιᾶς σου τίς μπόρες.

Κι ὡς στὸ ὄρθρον τὰ φτερά ἢ στὸ βροῦν τὸ δάγκωμα ξυπνάει ἢ δλοτρέμονη ψυχὴ μέσ' στὴν κομπάνια κ' ὡς σπαριατῆ τὸ ἐφτάστρι σὰ μεσόνυχτα τῶν ματιῶν σου, ἔτσι παραδέξομαι, Τσιγγάνα.

Κι ὡς τὸ φεγγάρι κυματοσέρνει τρεμάμενο σὰν σὲ ποτάμι φίλντισι, κίλλο μὲ ὄχτους σεντέφι στὸ ἰσχυρὸν σου ὡς τὰ τριόβαθα, ἔτσι πικροδέξομαι, ἔτσι κ' ἔτσι σὰ χέρι σου φτεροχτυπάει τὸ γτέφι.

Κ' ἢ κοιλιά σου πού μοῦμοιαζε ἡλιοβασιλεμμα κ' ἢ κοιλιά σου πού φάνταζε σὰ νᾶταν ἀνθισμένη κ' ἔταν σὰ χιῶδεμμα σὰ μάτια βελουδόπλαστο κ' ἔταν σὰν πεταλοῦδα ἄσπρη γιγάντισσα ὑπνωμένη

Κ' ἢ κοιλιά σου πού βγαζε ὄχτρος σὰ νᾶταν κέλαση κ' ὁ κολασμένος εἴμονα ἐγὼ, καὶ ὡ λίσσα ὡ λίσσα ὅσο μὸν γέλαγε τὰ ὄντα μου ἔτριξα ἴθιλα σὰν τὸ τσακάλι πού μεθᾷ σὲ ὀμοῦ κρεάτου κίσσοι,

Καὶ τὸ στόμα σου πού ἔσταζεν ἄλλο θάνατο σὰν αἶμα ῥόδου πορφυρὸ καὶ σὰ θαμνιάτων θάμμα, ὡ τ' ἀνθοπότηρο νὰ ζύγωνα σὰ χέλια μου νὰ πίνω ὡς τὴ συντέλεια ἀπ' τῆς κόλασης τὸ κάμμα.

Καὶ τὰ μοιλιά σου μαῖρες νύχτες ἀφεγγάριστες

σούλα σ' ἔλεος του;) ντύθηκε, κατέθηκε τὴ σκάλα κ' εἶπε: Θέλω νὰ πεθάνω. Ἄνοιξε τὴν πόρτα, — καθότανε τὴν σπῆ τὸ ἴδιου του, πού τότε πῆρε μαζί του γιὰ νὰ μὴ μείνει μόνος καὶ αὐτοχτονηθεῖ ἀπὸ τὴν ἀγάπη τῆς Χρυσούλας. Πῆρε γὰρ, ἀποφοβισμένος, πῆγε στὸ Σηκουάνα καὶ πῆρε τὴν μέση τοῦ ἴδιου γιοσυριοῦ ὅπου στακ... ἢ χτέες βρεθῶ. Ἀπέναντι σ' ἓνα χέρι πού... πύργου μεσχιωνικό, δὺό φανάρια θαμπεροῦ... τὴν ἀψαλλὴ πόρτα ἀπ' ὅπου ξεκινήσαν μιά φορὰ τρεῖς ὀμορφες γυναῖκες κ' ἀνεβήκανε γαλήνιες τὴν κερμανιόλα κ' παρκαμερίσανε τὰ μαλλιά τους (μιανῆς τὰ μαλλιά εἶχανε ἀσπρίσει ἐκείνη τὴ νύχτα) σκύψανε καὶ πεθάνανε. Κ' εἶπε: Αὐτὲς οἱ γυναῖκες θὰ μὸς δώσουνε τὸ θάρρος νὰ πεθάνω. Ἐσκυψε καὶ κύταξε τὸν ποταμὸ. Φανερὰ κίκα κίκα ξετυλίξανε κίκατωμένες φαρδιὲς κορδέλες ἀπὸ τὴ μιάν ἄκρη τοῦ ποταμοῦ στὴν ἄλλη. Βαποράκια καὶ βάρκες εἶσανε δεμένες στοὺς ἀψηλοὺς ἔχτους κ' οἱ ἤσκιοι τους πέφτανε βερσιὸ ἀπάνω σὰ νερά. Ὅλος ὁ ποταμὸς πέρα ὡς πέρα γοργότρεμε καὶ βουβκνατῆριχαζε ἀναδεύοντας τὴς αἰματωμένες κορδέλες καὶ τὰ βερσιόκωτα καρδιάκια. Ὁ Ὅρέστης τρώμαζε. Πόσο κρύα ἦσανε τὰ